

Ehdotus Kauniaisten peruskoulun valinnaisainekokonaisuuden uudistukseksi

[Johdanto ja nykytilanne](#)

[Nykytilanne vuosiluokilla 3–6](#)

[Oppilaiden osallistaminen prosessiin vuosiluokilla 3–6](#)

[Nykytilanne vuosiluokilla 7–9](#)

[Oppilaiden osallistaminen prosessiin vuosiluokilla 7–9](#)

[Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit vuosiluokilla 3–9](#)

[Nykytilanne Kauniaisten peruskoulussa](#)

[Muutosehdotus](#)

[Valinnaisaineet](#)

[Nykytilanne Kauniaisten peruskoulussa](#)

[Muutosehdotus](#)

Johdanto ja nykytilanne

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja. (Opetussuunnitelman perusteet 2014)

Kauniaisten perusopetuksen valinnaisaineiden uudistaminen vaatii paikallisen opetussuunnitelman muutoksia, sillä valinnaisainejärjestelmä on kirjattu kokonaisuudessaan opetussuunnitelmaan.

Kauniaisten perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti valinnaisainekokonaisuus koostuu kolmesta osasta: taito- ja taideaineiden valinnaisista tunneista, valinnaisaineiden tarjoamista kursseista sekä monialaisista valinnaisaineista

Nykytilanne vuosiluokilla 3–6

Tällä hetkellä vuosiluokkien 3–6 valinnaisaineet koostuvat sekä taito- ja taideaineiden valinnaisista tunneista että vuosiluokkien 5-6 valinnaisainekursseista. Mäntymäen pedagoginen tiimi laati Mäntymäen opettajille keväällä 2024 tehdyn kyselyn koskien valinnaisaineita ja niiden järjestämistä. Kyselyn perusteella valinnaisaineiden järjestämistapaan kaivataan muutosta seuraavista syistä:

- Valinnaisten taito- ja taideaineiden toteuttaminen kahden taito- tai taideaineen yhdistelmänä on osoittautunut haastavaksi eikä ole useinkaan käytännössä toiminut.
- Osa vuosiluokkien 5 ja 6 valinnaisten aineiden teemoista on vaatinut erillistä avaamista, jotta oppilaiden ja huoltajien on ollut mahdollista hahmottaa, mitä oppilas on valitsemassa.
- Kaksi erilaista valinnaisaineeksi nimettyä kokonaisuutta on aiheuttanut epäselvyyksiä.

Oppilaiden osallistaminen prosessiin vuosiluokilla 3–6

Mäntymäen pedagoginen tiimi osallisti 29.8.2024 myös jo tämän valinnaisaineenpolun kulkeneita 6. luokan oppilaita kysymällä heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan nykyisistä valinnaisaineista.

- Taito- ja taideaineita yhdistävissä valinnaisissa aineissa oppilaat eivät ole ymmärtäneet kurssien nimistä, että ne ovat yhdistelmäoppiaineita. Joissakin töissä oppiaineiden yhdistelmä on kuitenkin näkynyt.
- Oppiaineet olisivat oppilaiden mielestä selkeämpiä ja ymmärrettävämpiä niiden oikeilla nimillä.
- 5.lk Ohjelmointi-kokonaisuus oli nimensä puolesta selkeä ja informatiivinen, mutta ekososiaalinen sivistys ei oppilaille auennut. Oppilaat kokivat uuden nimiehdotuksen "Kestävä tulevaisuus" ymmärrettävämmäksi.
- 6.lk valinnaisaineiden nimen muuttaminen "Oppiaineen syventävät ja soveltavat kurssit" sai oppilailta kannatusta. Nykyisten kokonaisuuksien otsikot "Kansalaistaidot" ja "Kulttuurinen moninaisuus" ovat oppilaiden mielestä epäselviä, vaikka itse kurssien sisällöt he ovat ymmärtäneet.

Nykytilanne vuosiluokilla 7–9

Tämänhetkisessä valinnaisainejärjestelmässä vuosiluokkien 8 ja 9 valinnaisainevalinnat muodostuvat useista lyhyistä (1 vvt joko 8. tai 9. luokalla) valinnoista. Niihin kaivataan muutosta, sillä useiden lyhyiden valinnaisten kokonaisuus on osoittautunut pedagogisesti haastavaksi useista eri syistä.

Kasavuoren opettajille keväällä 2024 suunnatun kyselyn mukaan nykyisen mallin lyhyet valinnat koetaan ongelmallisiksi useista syistä:

- Lyhyet kurssit eivät muodosta oppilaan oppimisen kannalta mielekäästä ja tehokasta jatkumoa vaan jäävät toisistaan irrallisiksi.

- Nykyinen järjestelmä vaikuttaa sirpaleiselta ja epäselvältä.
- Oppilaat eivät kiinnity ryhmään ja opiskeltavaan kurssiin, kun se on kestoaltaan lyhyt ja arvioidaan vain hyväksyty-merkinnällä numeerisen arvioinnin sijaan.
- Lyhyehkötkin poissaolojaksot tällaiselta lyhyeltä kurssilta vaikuttavat merkittävästi kurssin suorittamiseen, minkä vuoksi tukiovetuksen tarve kasvaa.

Lisäksi paikallisen valinnaisainejärjestelmän ns. kori 3:n monialaisia valinnaisia on toiveena uudistaa ja liittää yhteen kori 2:n valinnaisainekurssien kanssa. Näin useimmista kurseista saataisiin pidempikestoisia ja pedagogisesti mielekkäämpiä kokonaisuuksia. Monialaisuus voidaan turvata myös uudessa valinnaisainejärjestelmässä.

Tavoitteena on myös lisätä väljyyttä tarjottavien valinnaisaineiden suunnitteluun linjaamalla, että valinnaisaineista sekä tarjottavien kurssien kestoista päätetään lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa. Kaikki kurssit ovat kestoaltaan yhteensä joko yhden (1) tai kahden (2) vuosiviikkotunnin mittaisia. Tällä uudistuksella voidaan ketterämmin kehittää valinnaiskursseihin liittyvää pedagogiikka ja vastata paremmin oppijoiden tarpeisiin sekä huomioida myös oppilaat suunnittelussa.

Oppilaiden osallistaminen prosessiin vuosiluokilla 7–9

Kasavuoren pedagoginen tiimi osallisti lokakuussa 2024 valinnaisaineuudistukseen 9. luokan oppilaita, jotka valittiin keskustelijoiksi siksi, että heillä on pisin kokemus valinnaisten opiskelusta.

Oppilaat keskustelivat aiheesta apukysymysten avulla lo-tuokiossa ja luokkien oppariedustajien tehtävänä oli kirjata keskustelun pääkohdat muistiin. Tämän jälkeen jokaisen luokan oppariedustajat (15 oppilasta) kutsuttiin kertomaan luokissa käydystä keskustelusta pedagogisen tiimin vetäjän ja valinnaisainevalinnoista vastaavan oton kanssa. Keskusteluun saapui paikalle yksi oppilas.

Keskustelussa nousivat esille seuraavat oppilaiden ajatukset ja kokemukset:

- Valinnaisaineet ovat kivoja, kun voi opiskella muutakin kuin lukuaineita.
- Tukarikkurssista on tullut paljon hyvää palautetta.
- On hyvä, että on paljon vaihtoehtoja, mutta osa kurseista on keskenään niin samankaltaisia, että eroja on vaikea ymmärtää.
- Toiveena on, että sama valinnainen saisi jatkua pitkään lyhyempien kurssien sijaan.
- Olisi halua toteuttaa isompia projekteja ja kokonaisuuksia, mutta aika loppuu helposti.
- Etenkin lyhytkurssit tuntuvat loppuvan yllättäen ja kesken.

Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit vuosiluokilla 3–9

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1–6 ja vuosiluokille 7–9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1–6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7–9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä. (Opetussuunnitelman perusteet 2014)

Nykytilanne Kauniaisten peruskoulussa

Vuosiluokilla 3–6 taito-taideaineiden valinnaiset tunnit järjestetään tiettyihin oppiaineisiin sidottuna valintana (käsityö, musiikki ja kuvataide). Nämä valinnaisaineet on kirjattu opetussuunnitelmaan kahden oppiaineen yhteistyönä toteutettaviksi (käsityö-musiikki ja käsityö-kuvataide).

Vuosiluokilla 8–9 taito-taideaineiden valinnaisia toteutetaan yhden vuosiviikkotunnin (1 vvt) pituisina. 8. ja 9. vuosiluokan aikana oppilas valitsee yhteensä viisi (5) vuosiviikkotuntia taito- ja taideaineiden valinnaisista.

TAITO-TAIDE-VALINNAISET

Taito- ja taideaineet ovat musiikki, kuvataide, kotitalous, käsityö ja liikunta.

Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit alkavat alakoulussa vuosiluokalta 3 ja yläkoulussa vuosiluokalta 8.

vl3 2vvt	vl4 1vvt	vl5 2vvt	vl6 2vvt	vl7 -	vl8 3vvt	vl9 2vvt
Jokaisella oppilaalla: käsityö-kuvataide 1vvt käsityö-musiikki 1vvt	Jokaisella oppilaalla: käsityö-musiikki 1vvt	Jokaisella oppilaalla: käsityö-kuvataide 1vvt käsityö-musiikki 1vvt	Jokaisella oppilaalla: käsityö-kuvataide 1vvt käsityö-musiikki 1vvt		Lyhyet valinnaiset 1vvt + 1vvt + 1vvt	Lyhyet valinnaiset 1vvt + 1vvt

Paikallisen opetussuunnitelman mukaan vuosiluokilla 3–6 taito-taideaineiden valinnaiset tunnit järjestetään tiettyihin oppiaineisiin sidottuna valintana (käsityö, musiikki ja kuvataide). Nämä valinnaisaineet toteutetaan kahden oppiaineen yhteistyönä (käsityö-musiikki ja käsityö-kuvataide).

Muutosehdotus

Muutosehdotuksemme lähtee siitä, että tuntikehykseen ei tehdä muutoksia eikä näin ollen millään vuosiluokalla toteutuvien taito- ja taideaineiden tuntimäärä siis muutu.

Vuosiluokkien 3–6 taito- ja taideaineiden valinnaisainejakoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kahden oppiaineen yhdistelmät puretaan takaisin yksittäisiksi taito- ja taideaineiksi alla olevan tuntijakotaulukon mukaisesti.

			vl3	vl4	vl5	vl6
MU	1	2	1	2	1	1
KU	2	1	2	2	2	2
KÄ	2	2	2	2	2	2

Muutostarve on perusteltu, koska paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjatut MU/KS- ja KU/KS-yhdistelmät eivät ole käytännössä toimineet, vaan taito- ja taideaineita on opetettu ehdotetun mallin mukaisesti. Ehdotetun muutoksen myötä opetussuunnitelma ja hyviksi havaitut käytänteet saadaan vastaamaan toisiaan. Muutosehdotuksen pohjana on työyhteisön vahva tuki, joka on todennettu keväällä 2024 Mäntymäen opettajille toteutetun kyselyn kautta. Oppilaiden ja huoltajien näkökulmasta muutos selkeyttää käsitystä siitä, mitä oppiaine pitää sisällään. Muutos ei kuitenkaan poissulje eri oppiaineiden yhteistyötä jatkossakaan.

Vuosiluokkien 7–9 taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja ehdotetaan muutettavaksi siten, että oppilas valitsee kolme eri taito-taideainetta, joista kaikkia kolmea opiskellaan 8. vuosiluokalla ja joista kaksi jatkuu vielä 9. vuosiluokalla. Tuntimäärät näkyvät alla olevasta taulukosta.

8. luokka (yht. 3 vvt)	9. luokka (yht. 2 vvt)
valinta A: 1 vvt →	valinta A: 1 vvt
valinta B: 1 vvt →	valinta B: 1 vvt
valinta C: 1 vvt	

kuva 1. Taito- ja taideaineiden valinnaisten tuntien uusi valintajärjestelmä vl 8–9

Oppilas hyötyy muutoksesta, sillä ehdotetulla mallilla taito-taideaineiden valinnaisiin tunteihin saadaan pedagogista jatkuvuutta ja rauhaa opiskeluun sekä kyseisen oppiaineen taitojen kehittämiseen. Pidempikestoinen kurssi (1+1 vvt) tukee myös oppilaiden ryhmäytymistä ja ryhmään kiinnittymistä. Malli ohjaa kuitenkin edelleen taito-taideaineiden monipuoliseen

valitsemiseen ja opiskeluun, sillä tarjolla olevista viidestä oppiaineesta on opiskeltava kolmea. Lisäksi malli mahdollistaa rohkean kokeilemisen, koska 8. luokalle voi tehdä yhden (1) vuosiviikkotunnin mittaisen valinnan.

Valinnaisaineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1–9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1–9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. (Opetussuunnitelman perusteet 2014)

Nykytilanne Kauniaisten peruskoulussa

VALINNAISAIINEET (Kaikki oppiaineet voivat tarjota kursseja)

Valinnaisaineet alkavat alakoulussa vuosiluokalta 5 ja yläkoulussa vuosiluokalta 8.

vl5 1vvt	vl6 2vvt	vl8 3vvt	vl9 3vvt
Ohjelmointi* 1x0,5vvt	Kulttuurinen moninaisuus* 1x1vvt	Syventäviä ja soveltavia kursseja, opettajat suunnittelevat 1vvt +1vvt	Syventäviä ja soveltavia kursseja, opettajat suunnittelevat 1vvt + 1vvt
Ekososiaalinen sivistys / kestävä kehitys* 1x0,5vvt	Kansalaistoiminta ja -taidot* 1x1vvt	Kansalaistoiminta ja -taidot* 1x1vvt	Ekososiaalinen sivistys* 1x1vvt

* Monialaisia oppimiskokonaisuuksia sekä ala- että yläluokilla; sisältö suunnitellaan lukuvuosittain. Oppilaat osallistuvat suunnitteluun ja arviointiin.

Vuosiluokilla 5–9 jokainen oppilas valitsee valinnaisia aineita, joiden teemoina ovat ohjelmointi, ekososiaalinen sivistys/kestävä kehitys, kulttuurinen moninaisuus sekä kansalaistoiminta ja -taidot.

5. luokalla oppilas voi valita valinnaisaineita yhden vuosiviikkotunnin. Tästä 0,5 vvt koostuu Ohjelmoinnista ja 0,5 vvt Ekososiaalinen sivistys/kestävä kehitys-kokonaisuudesta.

6. luokalla oppilas voi valita valinnaisaineita kaksi vuosiviikkotuntia (1vvt Kulttuurinen moninaisuus ja 1vvt Kansalaistoiminta ja -taidot). Nämä valinnaisaineet ovat joko yhden tai useamman yhteisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä laajentavia tai syventäviä.

8. luokalla oppilas valitsee kaksi vuosiviikkotuntia valinnaisaineita, joista molemmat ovat kestoltaan yhden vuosiviikkotunnin, tai kaksi vuosiviikkotuntia pitkän B2-kielen. Lisäksi oppilas valitsee yhden monialaisen valinnaisainekurssin (kesto 1 vvt), jonka teemana on kansalaistoiminta ja -taidot.

9. luokan valinnaisainevalinnat tehdään samoin kuin 8. luokalla. 9. luokan monialaisen valinnaisainekurssin (kesto 1 vvt) teemana on ekososiaalinen sivistys.

Muutosehdotus

Muutosehdotuksemme lähtee siitä, että tuntikehykseen ei tehdä muutoksia eikä näin ollen millään vuosiluokalla toteutuvien valinnaisaineiden tuntimäärä siis muutu.

5. luokan valinnaisaineiden osalta Ohjelmointi 0,5 vvt ehdotetaan säilytettävän sellaisenaan. Ohjelmoinnin ja matemaattisten ajattelutaitojen merkitys käy vahvasti esiin niin valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta kuin arjen työelämätaitojenkin osalta.

Ekososiaalinen sivistys / kestävä kehitys -valinnaisainekokonaisuudesta halutaan säilyttää teema, mutta sen nimeksi ehdotetaan selkeämpää ja helpommin ymmärrettävää nimeä "Kestävä tulevaisuus".

6. luokan valinnaisainekokonaisuutta ehdotetaan uudistettavan siten, että 2 vvt:n yhteiseksi teemaksi nimetään "Oppiaineiden syventävät ja soveltavat kurssit". Nimi kuvaa oppilaille konkreettisemmin, mitä he ovat valitsemassa. Uudistus myös mahdollistaa nykytilannetta paremmin valinnaisaineiden huomioimisen positiivisella tavalla kunkin syventävän/soveltavan oppiaineen arvioinnissa. Tällä puolestaan toivotaan olevan motivoivia ja opiskeluun sitouttavia vaikutuksia oppilaissa.

8. ja 9. vuosiluokalla valinnaisainejärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että monialaisten valinnaiskurssien erillisestä valitsemisesta luovutaan ja kaikki valinnaisaineet valitaan yhdestä korista. Tässä oppiaineet ja monialaiset ryhmät voivat tarjota oppiaineiden syventäviä ja soveltavia kursseja. Tarjottavien kurssien kesto linjataan lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa, mikä luo väljyyttä valintoihin.

Kursseista vähintään kaksi tulisi olemaan sekä 8. ja 9. luokan aikana opiskeltavia pitkiä 1+1 vvt -valinnaisia. Lisäksi voidaan valita joko molemmille vuosiluokille eri valinnaiset tai yksi pidempi valinnaiskurssi, jota opiskellaan sekä 8. että 9. luokalla.

8. luokka (yht. 3 vvt)	9. luokka (yht. 3 vvt)
valinta A: 1 vvt →	valinta A: 1 vvt
valinta B: 1 vvt →	valinta B: 1 vvt
valinta C: 1 vvt →	valinta C: 1 vvt
TAI	
valinta C: 1 vvt	valinta D: 1 vvt

kuva 2. VI 8–9 valinnaisainekurssien uusi valintajärjestelmä, jossa korit 2 ja 3 on yhdistetty.

Uudistus mahdollistaa paremmin valinnaiskursseilla opitun huomioimisen eri oppiaineiden arvioinnissa. Kuten aiemmilla vuosiluokilla, myös 8. ja 9. luokan valinnaisissa tällä toivotaan olevan motivoivia ja opiskeluun sitouttavia vaikutuksia.

Lisäksi oppilaiden osaaminen voidaan tarvittaessa paremmin huomioida ja osoittaa esimerkiksi toisen asteen jatko-opintoihin haettaessa. Koko valinnaisaineuudistuksella tähdätään myös esimerkiksi taito- ja taideaineiden jatko-opintoihin hakeutuvan oppilaan valmiuksien parempaan tukemiseen.

Uudistuksen suunnittelussa on huomioitu myös B2-valinnaiskielten valintamäärien lasku. Uudistuksella toivotaan olevan positiivinen vaikutus siihen, että oppilaat valitsisivat useammin myös B2-valinnaiskielen (2+2 vvt), kun he saavat valita sen lisäksi samalta kurssitarjottimelta myös yhden tai kaksi muuta kurssia. Tämänhetkisessä järjestelmässä

oppilas ei voi valita B2-kielen kanssa samalta tarjottimelta enää muuta, mikä mahdollisesti vaikuttaa siihen, että valinnaiskieltä ei valita, koska halutaan saada valittua jokin muu kiinnostava kurssi.